

ВІДГУК

офіційного опонента – кандидата юридичних наук Невядовського Владислава Олеговича – на дисертацію Миргород-Карпової Валерії Валеріївни «Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні», подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право

Актуальність теми. Протягом останніх двох десятиліть Україна перебуває у фазі активних соціально-економічних, політичних та світоглядних трансформацій, спрямованих на формування ефективного державного механізму та якісно нового соціального середовища. Поглиблення процесів глобалізації, загальносвітової та регіональної інтеграції підвищує роль міжнародних стандартів у різних сферах суспільно-економічного розвитку країн. При цьому держави світу ставлять за мету формування стабільної та дієвої національної фінансової системи, адже саме вона є однією із головних умов ефективного розвитку економіки країн та створення передумов для благополуччя всього суспільства.

Однак, побудова дієвої національної фінансової системи неможлива без її взаємодії із світовим господарством для якого характерним є загальнопланетарний процес глобалізації, під яким розуміється та досліджується: регіоналізація економіки, розвиток та становлення транснаціональних корпорацій, розвиток міжнародної торгівлі, котра сприяє поділу праці на світовому рівні, фінансову глобалізація тощо. Головним елементом в загальній концепції світової фінансової системи, без якого така система не може функціонувати є міжнародні фінанси. Вітчизняна правова наука на неналежному рівні досліджує категорію міжнародних фінансів як правову, що впливає на побудову дієвого механізму залучення, використання та здійснення контролю за міжнародними фінансами в Україні.

Сьогодні Україна переживає економічну кризу, яка показує, що держава не може повноцінно розвиватися та долати наслідки такої кризи без зовнішньої допомоги. Законодавче підґрунтя в Україні в даній сфері перебуває вже протягом довгого періоду часу на початковому етапі зародження: відсутні в профільні закони щодо залучення, використання та здійснення контролю за видами ключових міжнародних фінансів в Україні; діючі підзаконні акти є застарілими та не можуть в повній мірі врегулювати всі практичні аспекти в даній сфері; відсутній механізм відповідальності за порушення правових приписів. Це впливає на економічне становище країни, її конкурентоспроможність, продуктивність проведення реформ та загальний імідж держави та світовій арені.

Про актуальність дослідження свідчить те, що дисертаційне дослідження виконане відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», схваленої Указом Президента України від 12 січня 2015 року №5/1215, Стратегії розвитку наукових досліджень Національної академії правових наук України на 2016 – 2020 роки, затвердженої постановою загальних зборів Національної академії правових наук України від 03 березня 2016 р. Дисертація є складовою частиною науково-дослідної роботи «Концепція нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України» (номер державної реєстрації 0118U003582), в межах якої було утворено робочу групу з підготовки проекту закону України «Про Національне бюро фінансової безпеки України», реєстраційний номер № 8157.

Мета дисертаційного дослідження полягає у тому, щоб на основі узагальнення існуючих теоретичних досягнень науки адміністративного права визначити сутність і механізм адміністративно-правового забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні.

Надане на рецензування дисертаційне дослідження є однією з перших спроб удосконалення та оптимізації адміністративно-правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні. В результаті

дослідження сформульовано й обґрунтовано низку нових положень, які мають важливе теоретичне та практичне значення для подальшого сталого розвитку України як правової держави.

Ступінь обґрунтованості положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Високий ступінь обґрунтованості результатів дослідження зумовлений досить раціональною та внутрішньо узгодженою структурою дисертаційної роботи. Здобувач використав численні наукові праці фахівців у галузі загальної філософії, соціології, теорії держави і права, теорії управління, адміністративного права, фінансового права, інших галузевих правових наук, у тому числі зарубіжних дослідників.

Нормативною основою дослідження є Конституція України, акти вітчизняного та зарубіжного законодавства з питань забезпечення контролю за міжнародними фінансами. Інформаційна та емпірична база представлені узагальненням статистичних даних надходження міжнародних фінансів в Україну від Групи Світового банку, Міжнародного валютного фонду та інших.

Узагальнений в роботі теоретичний та нормативний матеріал аналізується з використанням виваженого методологічного апарату, який включає як загальнонаукові, так і конкретні наукові методи пізнання, зокрема: формально-догматичний, системно-структурний, історико-порівняльний, порівняльно-правовий, логічний та інші методи пізнання процесів і явищ. Загалом, методи дослідження є цілком сучасними й обґрунтованими, що стало запорукою успішного вирішення поставлених дисертантом завдань.

Зміст дисертації в цілому характеризується досить високим теоретичним і науково-методологічним рівнем вирішення поставлених завдань. Чітко виражений теоретичний підхід, зокрема, вдало розроблені дефініції, класифікації і критерії дозволили автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем адміністративно-

правового механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні.

Наукова новизна одержаних результатів полягає, насамперед у тому, що дисертація є однією з перших спроб комплексно, з використанням сучасних методів наукового пізнання, на підставі аналізу наукових праць учених та відповідної нормативно-правової бази визначити адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні. У результаті проведеного дослідження сформульовано низку нових наукових положень і висновків, запропонованих особисто здобувачем.

На особливу увагу заслуговують наступні положення, висновки, рекомендації та пропозиції, що викладені в цій дисертації, які найбільш наочно демонструють її наукову новизну, теоретичну та практичну значущість:

– дисертантом охарактеризовано фінансову систему держави як сукупність взаємозалежних, однорідних елементів (сфер діяльності, ланок та інститутів), які утворюють одне ціле та виступають у вигляді груп фінансових відносин, котрі виникають в процесі формування, розподілу та використання фондів грошових коштів, під регламентацією та контролем держави; визначено ознаки та структуру фінансової системи України: міжнародні фінансові відносини; державні фінансові відносини; місцеві та комунальні (регіональні) фінансові відносини; фінансові відносини суб'єктів господарювання; фінансові відносини домогосподарств (фізичних осіб) (с.57);

– розкрито процеси фінансової глобалізації та розвитку міжнародних фінансів як юридичної категорії, котрі мають свою структуру, правове регулювання та відповідні відносини; під «міжнародними фінансами» як правовою категорією запропоновано розуміти взаємодію міжнародних фінансових відносин з фондами грошових коштів для задоволення спільних потреб та інтересів суб'єктів міжнародних фінансових відносин; під поняттям «міжнародні фінансові відносини» - систему відносин, які є

складовою національної фінансової системи держави щодо акумулювання, розподілу, перерозподілу та використання фінансових ресурсів та міжнародних фінансових потоків (с. 85);

– досліджено загальний механізм залучення, використання міжнародних фінансів як міжнародної фінансової допомоги та запропоновано виокремити два основних види міжнародних фінансів, що пов'язані з міжнародною фінансовою допомогою, а саме – фінансова допомога, отримана на безповоротній основі, та фінансова допомога, отримана як така що має бути повернена донору, з чітким визначенням органів державної влади, до повноважень яких віднесено здійснення контролю за залученням та використанням міжнародних фінансів (с. 86);

– узагальнено особливості запроваджених та здійснюваних контрольних заходів за міжнародними фінансами в Україні на прикладі нині діючих проектів, котрі фінансуються міжнародними фінансовими організаціями, іноземними країнами та урядами, благодійними організаціями тощо та офіційних статистичних даних (с. 137);

– аргументовано необхідність прийняття таких нормативно-правових актів: Закону України «Про міжнародну фінансову допомогу», Закону України «Про Національне бюро залучення міжнародної фінансової допомоги України», Закону України «Про Національне бюро фінансової безпеки України», Стратегії залучення, використання та здійснення контролю за міжнародною допомогою в Україні (с. 197);

– запропоновано включити до складу суб'єктів управління системою залучення та контролю за міжнародною фінансовою допомогою: Національне бюро залучення міжнародної фінансової допомоги; Державну службу фінансового моніторингу; Національне бюро фінансової безпеки України (с. 208).

У дисертації сформульовано й інші цікаві та корисні положення та висновки.

Наукова і практична цінність дисертації.

Аналіз змісту роботи свідчить про самостійну, завершену, аргументовану, комплексну роботу і дозволяє констатувати науково-теоретичний та прикладний рівень проведеного дослідження. Вдала структурна побудова дисертації свідчить про науково вивірений та аргументований підхід до вирішення поставлених задач і досягнення мети дослідження: на основі узагальнення існуючих теоретичних досягнень науки адміністративного права визначити сутність і механізм адміністративно-правового забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні.

Практичне значення одержаних результатів дослідження полягає в тому, що вони можуть бути використані у: науково-дослідній сфері; навчальному процесі; правотворчому процесі; практичній діяльності.

Дискусійні положення та зауваження до дисертації.

Однак, як і при дослідженні будь-якої складної і нової теоретичної проблеми, в зазначеному дисертаційному дослідженні міститься чимало спірних, неузгоджених і не зовсім обґрунтованих положень, які можуть стати підґрунтям наукової дискусії і напрямами подальшої розробки даної проблеми. Зокрема:

1. Не зовсім повно досліджено дисертантом один із етапів першого періоду «Період зародження елементів фінансової системи» – етап фінансової системи часів входження українських земель до складу СРСР (1939-1990 рр.) (с. 36). Дослідження даного етапу доцільно доповнити нормативно-правовими актами, котрі були прийняті в цей проміжок часу та регулювали фінансове життя УРСР.

2. Вказуючи на те, що однією із проблем неефективного функціонування механізму забезпечення контролю за міжнародними фінансами в Україні є відсутність дієвих та узгоджених стратегій і концепцій розвитку відповідної сфери, здобувач вказує на необхідність прийняття Стратегії залучення, використання та здійснення контролю за міжнародною допомогою в Україні (с. 186). Однак, автору варто було б більш детально проаналізувати положення, які доцільно включити до такої стратегії.

3. У підрозділі 2.3 «Особливості запровадження та реалізації нагальних контрольних заходів за міжнародними фінансами в Україні» визначено та обґрунтовано незадовільний стан забезпечення контролю за міжнародною фінансовою допомогою в нашій державі через призму реалізації контрольних заходів органами державної влади і управління та досліджено необхідність проведення як структурно-інституційного, так і законодавчого його реформування (с. 137). Разом з тим, здобувачеві варто було б більш детально дослідити особливості запровадження та реалізації нагальних контрольних заходів щодо фінансових ресурсів, отриманих Україною у вигляді благодійної допомоги та іноземних інвестицій.

4. Запропонований дисертантом зарубіжний досвід організації контрольних функцій держави за міжнародними фінансами (с. 162) варто структурувати як і загальний світовий досвід за окресленими критеріями.

5. У дисертаційній роботі вказується на необхідність прийняття Стратегії залучення, використання та здійснення контролю за міжнародною допомогою в Україні (с. 206). Однак, автору доцільно було б дослідити можливість прийняття стратегій залучення, використання та здійснення контролю за видами міжнародної допомоги.

Висловлені зауваження носять характер побажань та не можуть суттєво вплинути на загальну високу наукову цінність рецензованої роботи та позитивну оцінку проведеного автором дослідження.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у дванадцяти статтях, опублікованих у наукових фахових виданнях України та наукових періодичних виданнях інших держав, дві статті у співавторстві (особистий внесок до кожної з них 70%), та десяти тезах доповідей у матеріалах науково-практичних конференціях та круглих столів. Дисертацію та автореферат оформлено відповідно до встановлених вимог.

Загальний висновок.

Наведене дозволяє зробити висновок, що дисертаційне дослідження «Адміністративно-правовий механізм забезпечення контролю за

міжнародними фінансами в Україні» виконане на належному науково-теоретичному рівні, є завершеною працею, в якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що вирішують конкретне наукове завдання, яке має суттєве значення для науки адміністративного права, тобто за своєю актуальністю, новизною постановки та вирішенням досліджених проблем, теоретичним рівнем і практичною корисністю, достовірністю і обґрунтованістю одержаних результатів повністю відповідає вимогам Порядку присудження наукових ступенів, а її автор – Миргород-Карпова Валерія Валеріївна заслуговує на присудження їй наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент:

**кандидат юридичних наук,
заступник декана
з навчально-методичної
роботи факультету № 1
Харківського національного
університету внутрішніх справ**

В.О. Невядовський